

FAMILIA

FOAIE BELETRISTICĂ ȘI SOCIALĂ

ILUSTRATĂ

TOTODATĂ

ORGANUL PUBLICAȚIUNILOR „SOCIETĂȚII PENTRU FOND DE TEATRU ROMÂN”

PROPRIETAR, REDACTOR ȘI EDITOR:

IOSIF VULCAN

ANUL XLI – 1905.

ORADEA-MARE 1905.
TIPOGRAFIA „PATRIA”.

CUPRINSUL.

I. Portrete și biografii

	Pag.
1. Gen. Stășel	29
2. Gen. Nogi	29
3. Tarul	52
4. Țarina	53
5. Soția marelui duce Sergius	112
6. Maxim Gorki	113
7. Tudor cav. de Flondor	265
8. Timotei Cipariu	289
9. Iosif Velcean	337
10. Ion Simu	352
11. Alesandru Crenian	353
12. Dr. Ioan Sirbu	365
13. Dr. Corneliu Diaconovich	445
14. Anastasia Tempea născ. Sucu	568
15. Paul Tempea	569

II. Ilustrațiuni.

1. Problema grea	5
2. La palinat	16
3. Un terzet	17
4. Din războiul ruso-japonez	41
5. Bucuria iernei	64
6. Castelul regesc din Buda	65
7. Dragoste	77
8. Prima țigaretă	89
9. Palatul Kremlin în Moscova	100
10. Noul dom din Berlin	101
11. Liturghie în tâbara lui Kurapatkin	125
12. Din războiul ruso-japonez	137
13. Palatul de iarnă din Petersburg	149
14. Tarul și suita lui	161
15. Gata de serbare	173
16. Frumoasa frumoaselor	185
17. Artistul viitorului	197
18. Visătoarea	209
19. O jale adâncă	221
20. De ce nu mai scrie	233
21. Florile primăverii	245
22. O sărutare	256
23. Prevestițiile primăverii	257
24. Pescarul dela Tisa	269
25. O tyroleză	281
26. Covară ușoară	293
27. Floarea câmpului	305
28. Primăvara în munți	317
29. Regina băilor	329
30. Ruga dela Chiseteu	341
31. Fructe proaspete	377
32. Vine tata	389
33. Florica	401
34. Portător de apă din Holandia	413
35. Vântul negalant	425
36. Cositoarea frumoasă	437
37. Apă proaspătă	449
38. Muzeul Asociațiunii din Sibiu	457
39. La Carmen Sylva	461
40. Toamna	473
41. Pe gânduri	485
42. Teatrul Național din București	493
43. Cu cartea de rugăciune	497
44. Piața în Constanța	505
45. Floarea munților	507

	Pag.
46. La fântână	521
47. O parte de șac	533
48. Din fundul codrilor	545
49. Marele pipaș	557
50. Frumuseța	581
51. Statua lui Hercule	593
52. Bucuria mamei	605
53. Adunare populară în Huniadoara	609
54. Revoluția în Rusia	613

III. Poezii.

<i>Alesandru Aciu</i> : De ce mi-ai eșit în cale	90
<i>Maria Baiulescu</i> : Rostul vieții	553
<i>Victor Bontescu</i> : Vis	517
<i>N. Brajaria</i> : În momente de singuretată	471
<i>Ioan Broșu</i> : Puterea focului	577
<i>Emil A. Chiffa</i> : Mi-i dor	30
" Amăgire	76
" Toarce	100
" Șoapte	147
" În larg de mare	253
" Preludiu	268
" Intâlnire	294
" Murmur de valuri	330
" Pace	354
" Elegie	414
<i>Maria Ciobaș</i> : La braș	1
" Ghiocelul	37 49
" Tunul meșilor	543
" Crăciun	601
<i>Virgil Cosma</i> : Necaz	234
" Frământare	447
<i>Maria Cufanau</i> : Poezie	61
" La statua lui Schiller	241
<i>I. Dan</i> : Impietrit și fără simțire	493 494
" Iubită eu de când te-am părăsit	510
<i>Danubius</i> : Flașnetarul	462
<i>Andrei Dușian</i> : Stădiți	126
<i>Elena din Ardeal</i> : Nalba	25
" Mi-i dor	195
" Porumb	217
" Mireasă	606
<i>I. Enescu</i> : Amurg	327
" De demult	435
<i>Iona</i> : Cine știe	18
<i>St. O. Iosif</i> : Cântec despre izbânda dela podul innalt	302
<i>Emil Isac</i> : Pe mare	3
" Scrisoare din spital	67
" Cătră liră	109
" Maiu V.	195 495
" Pe lac	231
" Poveste	304
" Pastel	316
" Din copilărie	531
<i>V. Loichiță</i> : Singuri	608
<i>A. Naum</i> : Din legenda Evei	169
" Lady Macbeth	181
<i>Alesandru A. Naum</i> : Din Mireio (Mistral)	206
" Sirena (Mistral)	246
" Iese luna	254
" României (Mistral)	266

	Pag.		Pag.
<i>Alexandru A. Naum</i> : Sonet	339	<i>Emil V. Degun</i> : Vers la mort	31
" Cântec trist	351	" Poezii populare	43 55 127 139
" Lângă un cimitir	375	" Versul lui Adam	247
" Suflului	507	<i>Ella</i> : Doine dela Mărgău	283 331 380 427 440
" Jalea bradului	519	<i>Enea</i> : Poezii populare	104
" Culesul	534	<i>Ilie Georgescu</i> : Vocica lui ~~Sandu~~ Sandru	115
<i>Neera</i> : Spre casă in seara de Crăciun (Grossmann)	614	" Doine din Bucovina	223 235
<i>Nița</i> : La noi	520	<i>E. Hodoș</i> : Doine din părțile Aradului	615
<i>V. Nițescu</i> : Resboiul	123	<i>I. V. Ioanovici</i> : Poezii din Humiadoara	512 596
" Non volo mori	219	<i>Adrian V. G. Lazar</i> : Poezii populare	596
" Ego	363	<i>S. Fl. Mariann</i> : Tutunul	52
" Gondola	388	" Știma banilor	268
" Memento	565	" Cucul și mierla	319
<i>Const. Nuțescu</i> : Noapte de marție	159	" Știma apei	471
" Scrisoare	183	<i>Ilie Păsărlă</i> : Poezii populare din Bucovina	476 488 500
<i>Matilda Pont</i> : Fratelui meu	361	" Povestea lui Ștefan-Voda	546
" Pe un alhum	373	<i>Vasile Sala</i> : Doine din Vașcou	68 524 548 584
<i>I. Petrașcoiu</i> : Moș Crăciun	10	" Tradițiuni populare	139
" Satiră	13	" Din medicina populară	499
" Sus inimile	39	<i>Christian N. Tapu</i> : Scripcarul Șerhan	79
<i>Gr. V. Prut</i> : Sonet	546	<i>Vicus</i> : Doine populare	150 186
" Momentum	579	" Soacra	164
<i>N. Rădulescu-Niger</i> : O dragăță de fată (proză)	14	" Descântec	560 572 583
" Cheile Vălsanului	423		
" Toamna	458		
" Frunzele	483		
" Tutunul	590		
<i>I. U. Soriciu</i> : Despărțire	15		
" Strofe	42, 51		
<i>Artur Ștăvri</i> : Singurețate	99		
" Numai pentru tine	133		
<i>Dionisie Stoica</i> : Purtătoarei de noroc	6		
" Dol ochi	27		
" Pe legea mea	54		
" Basmul cel vrăjit	64		
" Mândra mea	74		
" Pe malul văii	87		
" Dor și jale	111		
" E totuș viața	135		
" Cu ameazu	210		
" Primăvara	229		
" Dintr'un basm	243		
" Mama	279		
" O veni și rândui nost	291		
" Viața	315		
" Acasă	387		
" Măndrei	411		
" Zile fără soare (proză)	561		
" In seara de Crăciun	610		
<i>Ioan Tahiș</i> : Sofia din Zăvoi	343, 496		
<i>Pavel G. Țăran</i> : Pentru neam	603		
<i>N. Verone</i> : Filozofie	63		
" Mă-i drag	281, 283		

III. Pentru copil.

<i>N. Rădulescu-Niger</i> : Mica mamă	103
" Rața laudăroasă	162
" Fragii	174
" Vătuș și ariciul	271
" Istoria unui fluviu	570

III. Din popor.

<i>Theodor A. Bogdan</i> : Dealu mărului	8
" Mihaiu Vițeazul	366
" Căpitanul	378
" Todoran	402
" Trăiască naltu Pilat	415

IV. Novele, schițe, piese, romanuri.

<i>Ioan Broșu</i> : Revederea	604
<i>Tit Chitul</i> : Steaua Orientului	97
<i>Emil V. Degun</i> : Regrete	61
" Ironie	606
<i>Elena Aron-Densușianu</i> : Redeșteptare	481
<i>I. Enescu</i> : Când apune soarele	493
<i>Amadeu Georgescu</i> : In amurg	508
" Ocașul	591
<i>Emil Isac</i> : Singurătate	337
" Din carnetul unui pesimist	469
<i>Aurora L.</i> : O nenorocită	497
<i>Teodor Lazar</i> : Amintiri	112
" Iroteju Dumbrava	289
" Doue Crăciunuri	610
<i>Liu Măgură Hârsu</i> : Liniște	457
<i>Const. Mille</i> : Mireasa	25
<i>Sofia Nădejde</i> : Un inger mai mult	99
<i>Alexandru A. Naum</i> : De prin vremuri	387
<i>Ioan Petru</i> : Amintiri	579
<i>Matilda Pont</i> : O datorie neimplinită	193
" Un om fericit	205
<i>Petra Popa</i> : Vărul și verișorii	1
" Doi tovarăși	37
" Fecioru scăraruului	75
" Clipe la țară	121
" In popaz	410
" Clipe din Carpați	507
<i>Dionisie Stoica</i> : In gimnaziu	472
" Valea din fundul grădinei	601
<i>D. C. Țeleor</i> : Cucuana Tarșita	608
<i>Alex. Țințariu</i> : Flacări și cenușe	519
" Jertfele iubirii	529
" Lovitura cea de pe urmă	614
<i>N. Verone</i> : Mama și copilul	147
<i>Iosif Vulcan</i> : Prolog	397
<i>Mărievara Zama Petrescu</i> : Din viața unui holțeu	4

a. Traduse.

<i>Andersen</i> : Soldatul de plumb	318
<i>M. Bree</i> : Grația Țăruului	594
<i>A. Cehov</i> : Din nebăgare de seamă	487
<i>Ego</i> : Femei nervoase	65

		VII. Salon.		
	Pag.			Pag.
<i>Henry de Forge</i> : Ucenicia	581	<i>Maria Cioban</i> : Doue mirese		525
<i>Anatole France</i> : Lelurghia umbrelor	534	<i>George Coșbuc</i> : Ce se trebuie noue Românilor		309
<i>F. G. Gluck</i> : Resbunarea doamnei	76	<i>Corneliu</i> : Staturi pentru amorizați		442
<i>Maxim Gorki</i> : Boles	114	<i>Danubius</i> : Icoane din viața		489
"	330	<i>Maria Demetrian</i> : Staturi cătră iname		260
<i>M. Jókai</i> : Pantofii Calilului	475	"	Amorul și căsătoria	356
<i>A. Kruițov</i> : Monsieur Sans gêne	39	<i>Giotto</i> : Expoziția din Sibiu		441
<i>Henri Lavedan</i> : Prima desiluzie	510	<i>Emil Isac</i> : Trei Grații		128
<i>Sacher Masoch</i> : Poveste de larnă	100	"	Cronică	154
<i>Dr. J. Rengade</i> : Păpușa Angelei	522	"	Măria Sa	179
<i>Fr. Schmidt</i> : O căsătorie modernă	6	"	Dela băile erculfane	296
<i>Herm. Sudermann</i> : Cuibul fericitrit	126	<i>Lena</i> : Din singuretate		236
<i>Guy de Teramond</i> : Cum iubesc fetele	559	<i>Luca</i> : Tinerul profesor		586
<i>André Theurieth</i> : Casa veche	269	<i>Benedetto de Luca</i> : Apusuri omenești		455
<i>Antoniu Várady</i> : Aventura cea de pe urmă	27	<i>Lyda</i> : Doue femei		549
<i>Oscar Wilde</i> : Privighiitoarea și trandafirul	87	<i>Lia Măgura</i> : Impresii bucureștine		56
"	354	<i>Maria</i> : Politetea în conversație		284
		<i>Augustin Paul</i> : Din trecut		248
		<i>Petru Popa</i> : Mult e dulce		116
		"	La Paști	200
		"	Din doue saltare	369
		<i>Silvia</i> : In ce conzitsă frumusețea femeii		71
		<i>Dionisța Stoica</i> : Conferințe teosofice		272
		"	Galăgioșii	381
		"	Un drum în Bănat	537 561
		<i>D. Teleor</i> : Un bun tovarăș		21
		<i>Alex. Tințariu</i> : Viață și moarte		21
		"	Zimbete nevinovate	441 440
		<i>N. Varone</i> : Și ei ca mulți		70
		"	Din viața casnică	93
		"	Pe mare	356
		<i>Iosif Vulcan</i> : Dela București		151 165 177 187
		"	Serbarea memoriei lui Cipariu	296
				VIII Societăți de cultură.
		<i>Academia Română</i> : Deschiderea Sesiunii generale		141
		"	Sesiunea generală	152 166 178 188
		"	Regele Carol în Academie	176
		"	Recepția dlui I. Bogdan	201
		<i>Asociațiunea din Sibiu</i> :		
		"	Mari Serbări. Programa	105
		"	Expoziția din Sibiu	224 249 284 332
		"	Sedința plenară a secțiunilor	332 344
		"	Convocarea adunării generale	357
		"	Discursul preș. I. St. Șulțiu	392
		"	Salutul de Iosif Vulcan	393
		"	Serbările dela Sibiu	395 407
		"	Regele și serbările din Sibiu	405
		"	Vorbirea preș. Șulțiu la deschiderea Muzeului	416
		<i>Societatea pentru fond de teatru român</i> :		
		"	Sedința comitetului	153 305
		"	Programa adunării din Sibiu	370
		"	Discursul preș. Iosif Vulcan	393
		"	Raportul comitetului	453
		"	Membrii înscriși la Sibiu	477

V. Literatură, artă.

<i>Teodor T. Buruda</i> : Inceputul teatrului în Transilvania	481
<i>H. Chendi</i> : Traduceri de piese străine	212
<i>A. C.</i> : Din viața română, de I. Kalinderu	260
<i>Danubius</i> : Icoane de Al. Ciura	550
"	Un nou scandal literar
<i>Elena Densușianu</i> : Despre Andrei Mureșianu	37
<i>Mihail Dragomirescu</i> : Critică dramatică	44
<i>Ion Kalinderu</i> : Teatrul la sate	585
<i>V. Nițescu</i> : Vasile Alecsandri	541
<i>Horia Petra-Petrescu</i> : Ceva despre Wilh. Tell	414 421
<i>Dr. Iosif Popovici</i> : Dialectele române	81
<i>Radu Vrească</i> : Tinerul sculptor Liuba	274
<i>Iosif Vulcan</i> : Eveniment literar	501
<i>A. D. Xenopol</i> : Cugătura poetică	320

VI. Instrucțiune, istorie, igienă.

<i>Dr. V. Babeș</i> : Despre otrăvirile prin carne	295
"	Starea actuală a luptei contra tuberculosei
<i>Aug. Bena</i> : Chestiunea fonografului	162
<i>Emil V. Degan</i> : Puterea moralizatoare a femeii	566
<i>Gull</i> : Școala japoneză	30
<i>Dr. M. G. Masagiul</i>	103
<i>Dr. Hr.</i> : Boalele de ochi la copii	464
<i>I. Kalinderu</i> : Sprincenele și juvaerele Rumanilor	73
<i>Dr. G. Marinescu</i> : Bălrânețe și moarte	282
<i>Dr. Miron</i> : Tratamentul tuberculosei	547
<i>Dr. Ioan Poenar</i> : Despre meningita	246
"	Despre surditate
"	Despre inflamație
<i>Dr. Practic</i> : Corsetul	512 572 67
<i>Rastra</i> : Cum să ne înfrumusețăm casa	175
<i>Radu Rosetti</i> : Despre așezarea unghiurilor în Moldova	258
<i>Aurel Scurtu</i> : Calitatea laptei	584
<i>Dr. Eracli Sterian</i> : Meningita epidemica	498

Numerul I.

Oradea-mare 2/15 ianuarie 1905.

Anul XLI

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

La oraș.

Marea 'n valurile sale,
Când le-aruncă tot grămadă,
Nu va fi mai sgomotoasă
Ca plebeii de pe stradă.

Nori de prav se cern a lene
Peste șiruri lungi de case.
Se 'mbulzesc pe ulicioare
Mutre seci și mutre grase.

Toți grăbesc — că fug ai ziece,
Zece ies din câte-o casă;
Corso-i plin de sabii lucii,
Și de foșnet de mătăasă.

Vin și trec în alergare
Și cu birjele luxoase
Don-Juani cu fețe stinse
Și cocoane somnoroase.

Dintr'o curte 'ntunecoasă
Iese bietul flașnetar, —
Câte ploii, — câte necazuri,
Rabdă el pentr'un crețar.

Într'un colț p'o treaptă roasă
Zace orbul ghemuit;
Tremurând cerșește milă
Cu glas frânt și obosit.

Dar mulțimea se grăbește, —
Toți aleargă 'n rostul lor;
Domni au să cocheteze,
Nu văd bietul cerșitor ...

Milă? — Suflet?... Nu-i la modă.
Totul e mașinarie.
Vorbe dulci se spun de față,
Iar de dos? — Fățărnicie.

Ce vârtej de fală goală,
Câtă lucie sărăbie;
Câte rele, șiretlicuri,
Cât șablon și viclenie!

Eu cu gândul meu departe
Fug și 'n fugă m'aș tot duce
Pân' la satul cel cu brazii
Și cu murmurul cel dulce.

Maria Cioban.

Vărul și verișorii.

Unchiului meu.

Sosiă acasă dela școli, cu fața blândă gălbenită de Sorele cele multe, dar cu doză de știință. Îl așteptau totdeauna cu drag, căci cel ce își insamnă pe răvaș tot ce schimbă vremea și ce naște ea, acela e primit cu nesașiu, ca un număr din jurnal, după vre-o alegere ori alt accident de interes.

El știea da deslușiri despre ori ce fapt, petrecea cu încordare toate mișcările unde studiă și așă pentru cei de-acasă eră el la serbători o distragere, o carte deschisă ce știe multe.

Frații, verișorii, unchii, toți cu mamă-sa dimpreună îl aveau așa de drag, ca vrabia pușorii ei, toți se lipiau de el ca banii de om, sau mai bine ca iedera de pom. Dacă în absența lui se supărau cei de-acasă unul pe altul, el în scurtă vreme ce petrecea la țară, reinviă ziua împăcării din legea veche.

Toți îl doriau pe Vasile cu drag, dar nime ca puzderia de copii ce-o avea unchiu-so. În prezilele sosirii lui, nici cotoarele de cânepă, frânte de melițătoare vară, nu făceau mai multă gălăgie ca puzderiile aceste.

Pentru Vasile furau și ascundeau copilașii cutia cu jucării, unul dela altul. Se încăierau formal câteodată așa, că mama lor avea ce descâlci și desface șuvițele fetelor de după nasturii băeților. Prin ajunurile serbătorilor tot împacă mamă-sa la ei. Se sărutau câte de zece ori pe zi în semn de împăcare și îi află îngânându-se și mai de multe ori.

Din dulceturile și poamele ce le aducea pentru serbători, o parte bună trebuiau împărțite pentru ca să restabilească pacea și să încete plânsul.

Dar nu-i mirare că se încăierau mugurașii pentru Vasile, că și știea prinde în mreșile lui pe ori cine, care ascultă poveștile lui. Așa senine, interesante, fascinătoare și magice erau lucrurile ce le spunea, că puzderia nu-și aducea aminte ziua întreagă de dulceturi. Când se punea el pe scaun, îl hățiau de toate părțile să „spună poveste”. Trebuia vrând-nevrând să se așeze undeva.

Când norii încep a se ciocni și ploaia umple pârăiele, cei dela câmp se string sub o desime de ramuri, se sgulesc sub coroana unui arbore, — așa se strungeau și mititeii pe lângă Vasile.

La amiazi când Corneliu, când Valeriu absentă. Erau trântiți de somn pe vre-o canapea, săturați de plâns.

Iată-o pe Eugenia lângă mamă-sa zicându-i: „Mamă dragă, Coriolan zice că mie nu mi-a spune Vasile poveste dacă va veni acasă”. — „Dară nu, draga mamei, ție și-a spune mai multe”, răspundea buna mamă pentru restabilirea prietăniei.

Peste-o bucată de vreme, pe când se cociau mai bine pogăcelele, se treziă că Valeriu cu niște ștrops în ochi vine și pârăște pe Eugenia, că i-a zis că lui nu-i va spune Vasile poveste, ci-l va da afară. Îi dă spre împăciuire un sărut lung și-o bucată de prăjitură și erau toate la loc.

Iată ziua sosirii. Valeriu încă de dimineață se promitea bun, cu speculația nevinovată, ca mamă-sa să-i permită să-l întimpine pe „povestaș” la gară...

Nu mai perea din jurul ei, ci tot mereu se folosiă de ocaziune. Iei îi ajută una, colo se făcea sprinten cu alta. Și a reușit. Pe la trei după prânz cu bucurie de nedescris urcă scările căruței și... mână spre gară!

Se oprește bălaurul cel de tren și improșcând fumul puternic, dă jos pasagerii. Între furnicarul de oameni zări Valeriu degrabă pe vâru-so, de și eră infundat într-o mantauă captușită cu blană de selbătăcime, din care îi suridea neplăcut năsuțul necăjit de ger și — clipiă din gene numai din silă. „Servus, dragule! Dar cum ai venit prin frigul ăsta?” Abia îl află în mantauă să-l sărute.

În ziua de Crăciun nu se spun povești. În a doua înse nu i-a mai putut ținea cu minciuna. Unul îi scoatea batista și se luă la fugă cu ea, altul îi

ascundea pălăria; Eugenia îl rugă frumos, cum numai ea știea. Când i se furișă pe la colțul gurii un zimbet dulce, simțiai o înfiorare plăcută, iar când apăreau gropițele acele dragălașe în obrajii rumeni, te desarmă, nu te gândiai mult, ci o ascultai.

Iată-l încunjurat pe Vasile de verișori. Avea rolul bunicului, de și încă mulți fulgi se vor legăna prin aer, pân' ce va fi și el — bunic. Și nu le povestă numai iac' așa să treacă vremea, ci o avea un plan oareșcare. Avea o carte cu chipuri religioase. După cele mai perfecte clișee erau prinse pe paginile ei momentele mai pregnante din istoria sfântă. Le luă în ordine și le explică ușor și cu accent așa, ca fiecare vorbă să fie un picur cald vărsat pe sufletul lor curat.

Când ținea deschis la pagina unde Isus e de 12 ani, erau toți muți, resuflarea încă se părea că li se curmă câteva clipe. Mult le mai plăcea să audă cum viețuia Christos, cum învăță el poporul. — „Vasile! așa că Christos nu plângea nici odată, de aceea îi așa frumos?” întrebau copilașii pe „povestaș”. — Nu! — dragii mei.

Afară eră crivăț. Toată lumea eră prietin cu soba în jărătic. Natura morocănoasă nu primiă fără pișcarea urechilor și fără palmuirea obrazilor pe nime. Badea Crivăț clătină zăvoarele și străbătea prin hornuri, vizită coșul să afle de-s afumați cărnații. În aerul limpede și aspru pârăia, subț pași, omățul.

„Vasile! mai spune-ne poveste”, ziceau neli-niștiți ascultătorii. Când se osteniă puzderia, pretinșul bunic mai împărția niște prăjituri împreunate cu câte-un sărut, și-apoi continuă pân' ce se coboriă ingerul cel blând și le închidea pleoapele.

Unul suridea dulce cu genele lăsate într'o parte, ceealaltă, cu capul plecat spre sinul vâru-so, resuflă lin ca un crin când creapă zorile.

Se coboriă seara pe coperișe. Stelele cu schinteiările lor orbitoare păreau niște globușori de diamante presărați pe un cearceaf velin, în al cărui colț luna făloasă cu zarea ei puternică se ridică lin... Prin vârfurile frăgarilor crivățul încă tot cântă „flo-rile dalbe”.

Desdediminează copilașii ciripiau iară. Cel ce ascultase la sinul lui Vasile povestirile, se ținea mai mult drag ca ceialaltă și zicea: „Eu le-am auzit mai bine, c'am fost în brațele lui”.

„Azi — continuă Eugenia — nu-i fi tu în brațe, ci eu”. Coriolan nu se 'nvoia și iată-i că se prezintă înaintea lui Vasile. Țist din urmă, c'o mână la ochi și cu ceealaltă pe prăjiturile din buzunar, spunea de ce-au venit, că adică Ceni nu vrea să-i lase astăzi pe el în brațe. „Lasă, voi vedea eu, care va fi mai bun” și după o sărutare reciprocă erau — împăcați.

Istorie morale le plăcea foarte. Din una aflau că nu-i frumoasă cearta, din alta că-i uricios cel ce plânge și nu ascultă. Vorba încă par' că li se domoliă după cele auzite. Păra cu „ținerea pe brațe” o aplanase așa, că-i luase pe-amândoi.

După prânz iară nu-i dau pace lui Vasile. Acú înse încep o istorisire lungă. Află cu cale să le pună în un cadru acceptabil viața românească de prin veacuri și originea neamului românesc. Cum se însuflețiau odrazolele lui Traian, când auziau ei cum a înfrânt el lumea și cum ne-a așezat pe noi aici; pe cel ce ținea rolul bunicului îl intrerupeau în continnu cu tot felul de întrebări curioase. Eugenia se

știea mai mult însufleți. Intrebă, ce cal a avut Traian, cum a venit el aici din altă țară? — Valeriu se interesă, de a avut divul conducător sabie și coif.

„Să ve spun, dragii mei — continuă Vasile — cum trăiau Romanii în vremurile acelea. Azi vedeți voi, oamenii au toți case, alții palate. Fie cât de sărac se îmbracă în haine scumpe și cheltuiește fără cap. Atunci, vedeți, își făceau oamenii case din crengi. — „Ca și aceea, Vasile, ce-am avut-o noi în grădină?“ îl intrerupea Coriolan. — Trăiau în colibi, în jurul cărora aveau turme mari. — „Mielușei încă aveau?“ întrebă Geni. — „Aveau da. Staulele erau îngrădite lângă păraie și izvoare“.

„Așă, Vasile, că izvoarele erau ca și ciorgăul nostru (aveau și ei adică în dosul grădinii izvoarăș.) Copii mici încă erau pe-acolo? Nu li eră frig iarna în colibi?“ — Îl năpădiau formal pe povestaș cu întrebările curioase.

„O, dragii mei, să știți voi cât erau aceia de buni“. — „Cum?“ — Dimineața mergeau toți la riu și se spălau cu apă rece. — „Da ștergere aveau?“ zicea surprinsă Cornelia. — Aveau. Când apoi sună buciul, se puneau toți în genunchi, cu fața cătră resărit și se rugau frumos“. — „Și copiii?“ Și dară, dragii mei, ei se puneau în jurul mamei lor și ascultau rugăciunile părinților. — Vedeți, cum trăiau atunci!“ — „Dar cel ce bucină, când se rugă?“ — „Când se rugă — repeți Vasile — după ce găta cu suflatul. Aceia erau buni, fericiți și curați.“

„Vărul — întrebă Valeriu — așă că azi pentru aceea sunt oamenii așă rei, că nu se roagă și pentru că nu merg la biserică.“ — Pentru aceea. — Vasile — zicea Coriolan cu o față serioasă — la noi biserică totdeauna-i goală-goluță?“

„Nu v'ati ostenit?“ întrebă povestașul. — Nu, — răspundeau în cor. — Lăsați, dragii mei, acum să mai odihnim puțin.“

Așă petrecea Vasile Crăciunul. Se respiră apoi sărutându-l toți, parte ca desdaunare pentru timpul pierdut cu ei, parte ca respătă pentru povești.

Petru Popa.

P e m a r e.

— Senilie. —

„Din praf o viață crește
Și 'n praf se prăbușește,“

Vântul urlă 'n depărtare.
Noaptea geme. Zarea fuge.
Marea fierbe, clocotește.
Valurile sbor nebune.

Nori se 'ngrămădesc pe cer,
Și cununa lor cețoasă
Discul lunii o cuprinde,
Fulger peste ea s'aprinde.

Nava cea pierdută 'n taină,
Se ivește lâng-o stincă.
Felinarile-i sunt roșii
Și catargurile-i albe.

Nava saltă 'n stânga, 'n dreapta,
Mai cufundă — mai ridică.
Și matrozii ei sunt: ceară,
Mâna lor e 'nmărmurită.

Ochii lor privesc adâncul,
Cel adânc: mormânt al vîeții,
Care-și scutură de apă
Pletele-i, vârtejuri mari.

Strigă, plâng — Matrozii năvii.
Glusul lor se pierde 'n aer. —
Șapte sunt matrozii. — Tineri —
Tinereța lor bătrână-i!

Toții au copii la țermuri,
Toții au la țermuri ceva,
Ceva, care pentru ei:
E un tot, în suflet strins.

Toții sunt bărbați, ce viața
N'o cunosc numa 'n durere
— Cât de aspră-i vijelia!
Cât de cald e-acas' acuma!

Viforul vuiește. — Crește. —
Valurile mării nalte-s,
Valurile au ghiare,
Ce cuprind al năvii sin.

Nava creapă. — Nava spartă-i. —
Urlete. — Și rugăciuni —
Zingăt. — Ropot. — Șuer. — Larmă.
Felinarile dispar. —

Țupăește zgomotoasa,
Apă, plină de vârtejuri. —

Scînduri doar' mai trec în goană
Pe turbata mare. —

Și turbatul element,
Urlă până 'n zori —

Iar la țermuri plâng femei,
Sărutând copiii!

Emil Isac.

Între unchiu și nepot.
Un unchiu, certând pe nepotul seu pentru chei-
tuelile lui nebunești, îi zicea:
— Tu faci datorii pretutindeni... Ești dator și
lui Dzeu și lui dracu!
— Dragă unchiule, ai citat tocmai pe cele două
persoane cărora nu le datorez nimic.

Din viața unui holteiu.

Zeece ore! De și nu-i târziu, totuși, nu știu cum se făcù, că lui Ieu se părù foarte târziu; se plictisiá sármanul de minune în club.

Și cum să nu-i fie urit -- urit de moarte, tot vecinic una și acele persoane, tot acele glume, doar ici-colea preperate cu ceva senzații noi; vr'o bârfeală făurită de el sau alții despre vre-o aventură a cutărei sau cutărei femei frumoase, altfel monoton de tot.

Luà Ieu pâlăria și bastonul și agitat cum erà eșl. Afară dă de o noapte neagră de tot, întunerec și frig, o! ce frig! simțitor. — cugetă Ieu, cutremurându-se mereu.

Mergea, mergea, fără știre și plecà. Ce să facă? il cuprinsese iar plictiseala, ce-l urmărește de-o vreme, gânduri posomorite îi străbat creerii, ce să fie? unde să merg să scap de blăstămatul de urit?! Locurile și ocupările de până acuma, unde s'au simțit atât de bine, relațiunile cu cutare sau cutare, ce-i fermecau corpul de plăcere, sau jocul amoros cu aceea sau cealaltă copilă, câtă plăcere nu avea văzând farmecul ce-l producea când le jură pe rând că numai pe ea singură o iubește!

Sau clubul cu hazul seu, bilardul, masa de joc, apoi narațiunile hazlii de tot ale lui Tanasi sau Manasi, îi trecea noaptea nici nu știea când!

Dar acuma! acuma! il apucă chiar frigurile când își aduce aminte de ele și în club nu-și află loc de urit! Ce să fie? ce să fie? Însedar încerc să merg pe subt ferestile domnișoarei Ița, sau pe la doamna Ancii Stoner, ce folos! nu me atrage ca de alte dăți! ce să fac în noaptea neagră?

Iar se ia Ieu pe gânduri, — cari se perindă în creerii lui agitați, ca valuri greoi de nouri negri-suri, în o zi de toamnă târzie, înaintea unei furtuni grele.

Își reamintia de toate fericirile gustate, își reamintia de episozi vesele, și de stolul de verișoare, ce l-au năvălit — ca un stol de rândunele, — ce-au trecut pe la el în drumul lor spre casă — l-au scărmanat, care din care, în felul ei sglobiu: una îi povestiă de soțul ei, ce să fie un tesaur de bărbat! alta de copiii ei, ingeri, nu alta! a treiea de mirele ei adorat, ce e un făt frumos din poveste! iar a patra își numără curtezanii ei diferiți, caracterisându-i cu un haz de fetiță drăguță de șeptesprezece ani. Erà nostim, nostim de tot, când în naivitatea ei agilă, me luà de subt barbie și dragostindu-me — „vezi așa Ieule și așa erà Ieule“ o! atunci iar se simtia fericit pe minute, și acuma se cutremurà la imaginarea reamintită.

Dar ce folos! toate nu sunt în stare să-l scoată din monotonia ce l-a cuprins, ca un păcat greu. — Da! avea și multe păcate, și cum să nu? a fost băet frumos și drăguț, drăguț de tot, avea ținută fină, șiretenie de ajuns, stare frumoasă, familie eminentă, și erà atât de măgulit de toți!

Nici nu observà în tristețea sa melancolică, când a ieșit din club fără plan, unde o să meargă și unde se află acuma, de abia tăcerea profundă și întunerecul dela casa unui holteiu, il făcù să recunoască unde se află, ajunse fără voie la casa sa. La scânteia unui chibrit află gaura cheii și intră în odaie.

Un aer înăbușit, un miros a pustiu il cuprin-

sese, erà rece, frigu-i trecù prin corp, stringându-i inima, se cutremurà puternic.

„Brrr ce frig mai e aice“ zise Ieu, și brr îi respunse corul din toate părțile odăilor pustii, el se întoarse să vadă ce fenomen mai e și aceasta, căutând în jur de sine, își vede figura sa sprintenă, lungindu-se straniu pe pârți și înstrâmbându-l din cele oglinzi, ca figura — fieiertatului — Don Quixote sau Sancho Pansa.

Temperatura tot scădea. Ieu începù a se 'ngrozii de atâta pustiu și frig, în eleganta sa locuință, ce-i părea alte dăți atât de cu priință!

Sună! — erà înzedar — servitorul deprins cu venirea târzie a stăpânului seu, a cătat și el să se petreacă, — ce să faci?

Ieu se decise să-și facă singur focul, bucuros că are ocupare, ce i-ar mănecă timpul, i-ar trece de urit, și s'ar încălzii puțin!

Trage fotoliul lângă sobă și așezându-se în el, își țintii privirea în jocul vâpăii pâlăinele.

Iar se apucă de meditari, înzedar se 'ntreabă: „ce să fie, că-i atâta urit, atâta pustiu, frig și monotonie în jur cu mine? dar toate-s așa ca de mult, ocupările-s acelea, prieteni am ca și înainte, fetele me 'ncunjură cu drag ca înainte, ba chiar și mai tare, me curtenesc, odăile-s a mele ca și de mult și totuși atât de trist, atât de monoton imi sunt toate unde me 'ntorc imi rânjește tot acela pustiu. Fui! rușine să-ți fie Ieule.“

Vru să sară din fotel, dar când se 'ntoarse, pică privirea prin odăi, il apucă par că iară frica de pustiu ce-l urmărește, și iar se așeză înapoi, cufundându-și capul în mâni, se duse pe gânduri.

Erà la prietenul seu Tica, Doamne ce drăguț erà la ei! Ce lumină aurie luciă, respândind razele ei prin odăi! Ce parfum dulce ademenitor te cuprindea, farmecându-ți simțirile! Ce ingeras balai se jucau în jurul lui, ținându-l unul de picioare cuprins, ca să nu-l scape, iar altul îl trăgea de mâni, ca să-i arete frățiorul ce erà în leagăn și suridea atât de fericit, cufundându-și privirea în ochii mamei, ce sta plecată asupra leagănelui, cu un aer atât de mulțamit, atât de plin de soare!

„Apoi ce aspect plin de fericire caldă me cuprinse — când la amiază veni amicul meu, întimpinat fiind de soție și copii, cu atâta căldură și iubire, de-mi creștea inima, și apoi în decursul mesei! Tot bucate alese și gătite după gustul lui, imbiete cu atâta farmec, ce ne dă numai iubirea fericită, pe urmă „siesta“ cu glumele pline de haz și voie bună!“

„Dar seara când stam noi trei, în liniște, pe lângă focul aprins! — ea răzimată de peptul lui, iar el o ținea cuprins de după brâu — istorisindu-ne în liniștea armonioasă, evenimentele de peste zi și amintirile din trecut. Ce farmec! câtă fericire îndesulitoare între aceste ființe atât de tinere, atât de mulțamiți numai cu sine însuș!“

„Ce contrast! între acea păreche, și unul de altele, cu care stau eu în contact, care află fericirea numai în petreceri sgomotoase, prin cluburi, la dejunuri, cafenele, aventuri picante și bârfele pustii.“

Da, aceasta e fericirea! Și oare n'as fi putut fi și eu așa fericit?!...“

Iar se cufundă în meditari, trecând prin amintirile sale pe toate acele ființe ce au avut vre-odată asupra sa oareșcare influență, sau alt stat în combinațiuni oareșcari cu el, dar — nu erà nici una, de

Problemă grea.

și i-au fost dragi multe — ba, eră una, erau doi ochi mari, blânzi și bruni, cari cu mare duioșie și sinceră iubire au căutat în viața lui, și pătrunse cu mare căldură inima, dar ce folos! nu avu el facultatea de-a iubi adânc puternic, și constant, — eră prea alintat!

În curând alți ochi negri, cu mai mult foc și șiretenie, pâliră farmecul duios a celor bruni. Pe urmă iar se aprinsese pentru alții căprij, cărora urmară alții albastrii până ce veni bruma.

Inse lung lung timp — printre farmecul diferiților ochi, vibră duioșia blândă a celor bruni!

Astăzi mai mult, ca ori și când — la reamintirea fericirii amicului seu — își imagină acea ființă blândă, desinteresată, care cu farmecul aparenței și sufletul ei ideal, ar fi fost în stare să-i fi procurat o ferioare analogă amicului seu Tica.

Eră târziu, un orar îndepărtat sună orele trei, focul trece de mult, atmosfera devenise mai greoaie, luminările erau pe trecute, pustiul mai apăsător și-l trezi din medităriile sale.

Îi părù reu că a fost la amicului seu și că s'a imprimat alt aer, alte vederi, cari l-au făcut să-și peardă farmecul vieții sale de până acuma. Deodată sări rezolut în picioare, părea că a aflat o idee, un gând salvator, pași curajos prin odaie, aprinse lângă oglindă lumina, — dar mutra ce-i reflectă din ea, îl făcu să-și peardă curând curajul și energia de mai înainte, și esclamă: „E prea târziu, e prea târziu“ — Cu pași greoi, ca de bătrân și par oă gârbovit de resignare, se trase lângă pat, și vârându-și capul între pernai, adormi într'un restimp vișând ceva „din cele vechi minuni de ochii ei, mari, blăjini, duioși și bruni“.

Mărioara Zama Petrescu.

Purtătoarei de noroc.

...Din puzderiile vremii
Doară mai desprind un gând,
Toate mi-au apus pe rând,
Și mi-i inima pustie,
Moartă-mi e, și-mi este vie;
Bate vântul. n'o îndoiaie,
N'o atinge strop de ploaie.

Tot, ce-a fost, e mut și rece,
Ce-o să vină, a dispărut...
Nenfricat și netemut,
Nu mai știu ce e, ce nu e,
N'are nime, ce să-mi spue.
Toată clipa m'obosește,
Nici nu-mi dă, nici nu-mi răpește.

Sună-mi pururi în ureche:
„Sufletul ți-a amorțit,
Cu un vis neimpinit!“
Simt disgust, or simt durere?
Nu pot ști, dar am o vrere:
Să se peardă 'n haos gîndu-mi,
Pentru veci de mini uitându-mi

...Dară nu!... Minciuni sunt toate!
Plin sunt astăzi de puteri:
E în mini ziua de eri,
Viitorul e în mine —
Și-s stăpân peste destine.
Iar de am vr'o vrere, este:
Trup să 'mbrace a ta veste.

Căutatu-m'ai o viață,
Purtătoare-de-noroc,
Pân' din cer un sacru foc
Te-a condus pe dreapta cale.
Du-i respuns Domniței tale,
Că de-acum la noi în țară
Bate vânt de primăvară.

Și-i du vorbă, că dorința,
Ce ființă-ar vrea să-i ia
Una-i cu dorința mea;
Că ne este unul visul,
Precum unul ne e scrisul:
E-i căldură, eu lumină,
Ambii flacără divină.

Dionisie Stoica.

O căsătorie modernă.

— După Fr. Schmidt. —

În revărsatul zorilor, când s'a ridicat partida dela masa de joc, ca să plece cătră casă, consilierul Negrean, nobil de Valea Porcului, trăgându-și seama cu partnerii sei, a esperiat că aceasta noapte de plăcere, fără 2—200 fl., l-a costat în sumă rotundă de zece mii florini.

Una atare pierdere, pe muritorul de rând l-ar face să despereze, inse adevăratul domn, surcelul unei familii nobile din moși strămoși, pentru un atare bagatel nu-și pierde liniștea aristocratică, căci prin acea și-ar intunecă numai renumele seu de gentleman; — natural, că dl consilier Negrean luând notă cu sânge rece, căruia cu cât i-a remas dator dintre partnerii sei, stringându-le mâna la despărțire, numai atâta zise:

— Mâne ne răfuim.

— Oh, me rog... a fost respunsul unison, și cu surisul cel mai grațios, între complimente reciproce, dl consilier cu pași aristocratici, lîn și cu gravitate s'a depărtat.

Când a coborit treptele, portarul dela casină, ținându-și în mână căciula lui de posomant aurit, între complimente venerațioase îl ajută în trăsura fără număr ce-l așteptă și cu mare venerație se informează, că unde să mâne vizitiul; intru aceea dl consilier, nu știu de ce, dintr'odată atât a devenit de răgușit, încât abia a putut șopti:

— La „Regina Angliei“! — Inse și atâta a fost destul. Vizitiul plesnește în cai și după câteva minute de cursă repede, trăsura se oprește înaintea otelului numit; după câteva secunde de așteptare, portarul deschide și numai decât recunoaște în domnul ce se scoboară din trăsura, pe chiriașul statornic al otelului. Și acesta, ca și colegul seu dela casină, cu asemenea reverință insoțește pe Escelența Sa în odaia lui și aprinzând ambele lumine din feșnicul ce sta pe scrinul de noapte, întreabă că Es-

celența Sa nu pofteste ceva? Dl consilier inse numai cu capul i-a făcut semn negativ, fără a zice o singură vorbă. La aceasta portarul, bine educat, fără a mai face alte întrebări confidentiale, s'a retras din odaie și cu voce domoală, inse destul de obraznică, zise vizitiului, carele încă tot mai așteptă afară:

— Poți merge. Pe Escelența Sa iarăș l-au ciupit bine în noaptea aceasta.

Pe birjarul bine nutrit nu l-a surprins de loc aceasta veste și răspuse și el tot cu voce domoală inse nu mai puțin obraznică:

— Am gândit numai decât că așa va fi! și plesnind cu sbiciul, s'a depărtat.

Între aceea, dl consilier, așa cum eră îmbrăcat, s'a trântit în patul așternut și uitându-se la flacăra luminii, oftând din când în când, își mută privirea din un unghiu în altul al plafondului, ca și unul pe care-l frământă gânduri grele și nu știe cum să-și ajute, ce e de făcut? — până ce în fine, ca și când ar discuta cu sine însuși, cu voce plină de resignare, zise aceste cuvinte:

— 10.000 de florini!... de unde să pot eu face atâta în 24 ore?!... Înfloritoare poziție!... Trebuie să-mi dau un glonț la tâmplă și... voiu scăpa.

Pentru că, dacă nu ai știut până acum, să știi de acum, stimabile cetitor, că în lumea cavalerescă juzii severi în afaceri de onoare, nu admit nici o pată pe renumele teu bun, pe onoarea și caracterul teu. Dacă suspinele și lacrimile ori poate chiar și blăstămii orfanilor și al văduvelor se ridică asupra ta; și dacă pungășești sute și mii de florini, acei judecători nu te condamnă. Dacă în viața ta privată ai cât de multe datorii; dacă atacă și tragi în noroiu onoarea altora, aceste toate nu te discvalifică, rămâi tot om corect: dar dacă nu ești în stare a plăti în timp de 24 ore datoria făcută în cărți: atunci ești declarat un mort viu, pe care nimene nu-l mai vede, ba nici prietenul ce-l mai bun nu-l mai cunoaște. Dacă ai alunecă vr'odată în astfel de situație, atunci — după judecata acestei păture a societății — e mult mai bine să-ți dai un glonț în cap. Așa pretinde aceasta — nu vr'o lege divină sau omenească, ci ceea ce pentru acea societate cumpensele mai mult — onoarea casinei.

Aceasta judecată curioasă, ori cât de nedreaptă și nebună ar fi, nu se poate schimba. Așa ordonă codicele vieții sociale.

Negrean știea aceasta bine, de aceea monologiză atât de desperat.

Pentru că dânsul s'a rostogolit în căderea sa la acel punct, după care urmează bancruta finală, nimicirea morală și materială.

Dl consilier, carele în toată viața sa a fost sclavul plăcerilor, s-a prădat toată averea și creditorii numai de aceea nu i-au vândut încă cele din urmă rămășițe, căci nu s'au putut înțelege între sine care cât să primească.

Acum, ajuns la marginea prepastiei, știind că-i e peste putință să plătească suma perdută, privă ziua de mâne ca cea din urmă în viața sa, căci altă mântuire nu găsiă.

Inima, sufletul și întreagă ființa lui atât de nepăsătoare, goală și deșartă, nu simții nici o aplicare spre vreun sentiment ori gândire mai înaltă, încât nici la marginea prăpastiei nu i-a venit în minte părerea de reu pentru viața de decadență morală.

Inse — precum de regulă se întâmplă omeni-

lor ușurateci, când sunt cu revolverul încărcat în mână și se pregătesc la sevârșirea ultimului act ce-l inspiră desperarea, ca și o rază palidă depărtată de speranță-i cutrieră creerii acel cuget mântuitor: și dacă totuși?!... Ce e drept, încă nu poate să-i dea nume acelui cuget și în realitate nici nu a gândit nimica, inse pentru aceea închise revolverul, se îmbracă mechanic fără de a-și putea da seamă de ceea ce face și plecă de acasă.

Fără nici un scop sau direcțiune, așa pe nimerite, cum s'ar zice în direcția nasului, o ia pe stradă înainte și abiă a băgat de seamă, cum mergea așa cufundat în cugete, că în poarta unui palat pompos prin trecerea lui repede, mai de nu a răsturnat pe omul cel mic-negru ce stătea acolo.

— Uite, uite, măria ta ești? — Ce bine-mi pare! Poate chiar la mine ați plecat? Me rog, poftiți în sus, — îl intimpină micul om negru, a cărui fizonomie tradă îndată pe surcelul semitic.

Escelența Sa stă și se minunează și numai din datină își sfortază fața spre suris și în mod afabil cu condescendență întinde mâna micului jidan negru.

— Bună ziua, dle Florescu! La dreptul vorbind nici eu nu știu cum am venit, inse dacă sunt aici, hai să începem a vorbi și ca și cum i-ar fi venit o idee mântuitoare, luă de braț pe micul om surizător.

Dl consilier îndată a cunoscut terenul pe care se află și a ghicit numai decât din care parte să înceapă atacul în contra inamicului, pe când jidanul Izidor Florescu cu cea mai mare prevenire conduse pe oaspele seu în salonul aranjat cu mare splendoare și oferit lui Negrean o havana din cele mai fine. Dl consilier scoase câteva fumuri în aer, și fără nici-o pregătire de luptă, începî îndată la atac:

— Iubite dle Florescu! cred că ne cunoaștem mai bine decât să mai avem trebuință de fraze goale. Vor fi vre-o 20 ani, când ca voluntar mi-ai dat primul împrumut de 500 fl. pe un cambiu de 1000 fl. De atunci am mai avut multe afaceri împreună, și dta nici odată nu te-ai înșelat în mine. În timpul acesta de 20 ani, dta, arendașul de odinioară al tatălui meu, ai devenit milioner, — eu inse m'am ruinat și acum stau acolo, că dacă până pe seară nu-mi pot plăti datoria din cărți de 10.000 fl., trebuie să me împușc, sau să intru mâne undeva ca diurnist.

Dl Florescu nu întrerupse cu nici un cuvânt introducerea ce promitea a fi atât de interesantă, numai prin clipirea ochilor sei mici și prin înclinarea capului în mod aprobător, tradă că știe bine că partea cea mai interesantă numai de acum are să urmeze.

— După cum am zis, eu pe seară trebuie să plătesc 10.000 fl. sau mâne voiu fi mort. Poți crede dară, că nu am de loc plăcere de a fi glumeț și că vorbesc foarte serios.

„Inainte cu un an, dta mi-ai dat un sfat, la care eu atunci nu am reflectat, pentru că aveam prospecte la o moștenire de milioane, inse pășirea neprecugetată a unchiului meu a nimicî totul: el s'a însurat și așa s'a spulberat și moștenirea de milioane. Acum eu renoesc sfatul dtale de odinioară; doară e de prisos să-ți mai spun, că cer mâna nepoatei și totodată a pupilei dtale!

Micul om negru începî a se simți ciudat și ochii lui scăpărau încă și mai viu; deodată se ridică, apoi iarăș se așeză și în fine netezindu-și barba ascuțită, cu nervositate se nizuia a-și ascunde surprinderea.

Consilierul nostru, pețitorul domnesc, a tăcut : s'a făcut liniște pe un moment. Dl consilier înzedar forță liniște aristocratică, căci vinele de pe frunte i se umflară, ochii îi vărsau rotocoale și 'n liniștea tăcerii așteptând răspunsul dorit, vedea înaintea lui revolverul încercat, dinaintea căruia a fugit de acasă.

— Escelență dle consilier! me bucur nespun și ofertul făcut e o mare onoare și distincțiune pentru mine, înse...

— Ce „inse“ ? — întrerupse dl consilier, abia putându-și stăpâni mânia, ce eră să prorumpă în strigăt, în zberat, precum zbiară leul rănit. Încă cu-tezi a te contrariă, când este vorba ca membrul unei familii vechi de nobili din moși-strămoși voeste să-ți ieie fata ?!

— Scuzăți, eu numai atâta voesc să zic, că eu și acum îmi țin cuvântul ; despre fată înse nu pot să zic nimica ; aceea e o creatură curioasă, o făptură îndrăcită, o creatură estraordinară, — de care nu pot garantă.

— Doară are relațiuni cu cineva ? întrebă dl consilier cu voce răgușită de mânie.

— Relațiuni ?

— Ce fel de relațiuni ?

— Cum ar putea avea relațiuni ? grăbi a spune dl Florescu. Eu încă voi fi sincer și scurt și atâta-ți pot spune că are cunoștință, adică nu are nici-o cunoștință, numai a avut, pentru că prinzând eu de veste, am pășit la mijloc ; a fost o cunoștință proastă, copilărească, știți așa o cunoștință cum s'ar zice platonică.

— Îmi dai voie să știu cu cine ?

— Cu un nimenea, cu un copil sărântoc de jidan, care eră aplicat la mine în biurou, înse îndată ce am prins de veste, l-am alungat. De atunci fata murmură, înse așa se vede că acuma nici ea nu mai cugetă la el.

— Așa dară, presupunând că dșoara nu va face obiecțiune în contra mea, dta-ți țin ofertul de demult ?

(Finea va urmá.)

Dealul mărului, Vârful taberei și Dealul earălor.

(Din „Locurile noastre, legendele și tradițiile lor.“)*

În vremile de demult, când locuiau ingerii pe pământ — se povesteste, că ar fi locuit chiar în ținuturile acestea și arhangelul Gavrilă, conducătorul ingerilor acelor buni.

Odată înse, din voia lui Dzeu, a dat o vrajbă între ingerii lui Dzeu și ingerii satanei, pentru un loc foarte frumos, în mijlocul căruia crescuse Dzeu știe când, un măr frumos, oblu ca lenia și înalt până la bolta cerului. Mărul acesta dimineața muguriá muguri de diamant, la ameazi înfloriá flori de argint, iar seara cocea mere de aur. Apoi pe lângă acestea bunetăți, mărul acesta mai avea încă un dar, și anume — dacă cineva se suiá pe el până în vârf, putea să grăiască cu Dzeu și putea să vadă raiul care ajungea cu marginea până la vârful mărului.

* Din volumul cu acest titlu, ce va cuprinde o sută de legende și tradiții, care în aceste multe se va pune sub presă.

De aceea eră mare vrajbă pe pământ, căci ingerii arhangelului Gavrilă doriá, ca numa al lor să fie mărul ; iar sătana doriá ca numa ingerii cei rei să aibă drept la el.

Arhangelul Gavrilă ș-a adunat o oaste mare, ca și care nu s'a mai pomenit de când eră pământul, și a așezat-o rânduri în cete mai mici și mai mari pe un deal înalt și cu vârfuri piezișe, care deal și în ziua de azi se numește „Vârful taberei“. Acolo, după multă chibzuială arhangelul Gavrilă ș-a făcut un plan, în urma căruia a încunjurat mărul cel prețios tot cu ingeri înarmați cu săbii de foc.

Văzând sătana, că ingerii lui Dzeu nu glumesc, făcutu-s'a foc de mânie și luând un bucin puternic, a bucinat de s'a auzit și până în lumea a șeptea. Veniau dracii cu miile, cari de cari mai ferecați și mai înarmați. Și ș-a adunat armadie vreme de trei ani, trei luni și trei zile, și atâția draci ș-a adunat de nu încăpeau pe pământ, și s'a început o luptă numa ca aceea, de se cutremurau munții și se opriau apele, de zgomotul cel mare.

Muriau dracii cu miile, dar din sinul ingerilor nu a picat nici unul, căci binecuvântarea lui Dzeu are putere de nu te prinde glonțu. Sătana vărsá numa pucioasă și flacăra pe unde ajungea de mânios ce eră, văzând că i 'se prăpădește armadia. Poruncit-a ca armele să se care cu carăle cele mai mari, — și inhățau bieții drăcșori la cele care împovorate cu tot felul de arme, căci frică mare eră de „satana cel fără seamă“.

Lupta eră din ce în ce mai înflăcărată. Ingerii lui Dzeu aruncau cu flăcări și tămâie ; iar dracii sătanei cu pucioase și alte lucruri necurate, ca să spurce lucru lui Dzeu. Și a ținut lupta asta mai mult decât o sută de ani — dar învingător nici unul nu eșise.

Văzând Dzeu că lupta aceasta nu o să aibă capăt, poate până-i lumea, s'a hotărit și s'a chemat ingerii în cer ; iar pe draci i-a alungat peste munți și prăpastii și i-a despărțit de nici până azi nu s'au mai întâlnit, iar pe „mărul cel de vrajbă“ l-a pedepsit, trimițind trăsnete și fulgere potopindu-l de în ziua de azi nici locul nu se mai cunoaște că unde a fost.

Dealul, pe care se presupune că ar fi fost, îl numește poporul „Dealul mărului“, iar acela pe unde au cărat dracii armele, îl numesc : „Vârful taberei“.

Toate aceste trei dealuri se află spre miazăzi dela Someș, în apropierea comunelor Rebrîșoara și Nepos.

Theodor A. Bogdan,
invățător în Bistrița.

Cugetări.

Mai curând găsești pe datorie o sticlă de șampanie, decât o bucată de pâne.

*

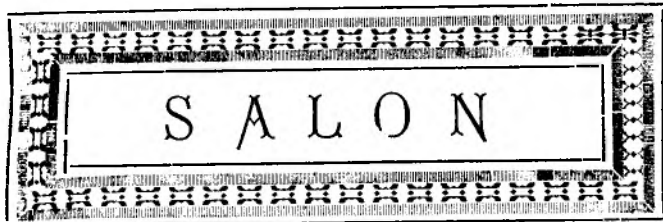
Copiii ușuratici provoacă griji grele părinților.

*

Sunt oameni cari în totdeauna descoperă câte ceva : greșeli la alții.

*

Cinstea multor oameni ține de multe-ori până la prima ispită.

Arta țerancei române.

Serbătorile Crăciunului ne-au adus un cadou din cele mai prețioase. Din Sibiiu primirăm un splendid album artistic, intitulat: „Din ornamentica română.” Surprinși cu multă plăcere și din ce în ce mai încântați frunzărirăm albumul, căci acesta ne relevă o comoară a geniului nostru național, ne arată admirabilul talent artistic al țerancei române.

Reuniunea agricolă română din comitatul Sibiiu, cu ocaziunea expoziției sale ținute înainte cu doi ani în Sibiiu, a luat hotărîrea să reproducă într'un album colorat broderiile și țesăturile țeranelor române, cari au făcut deliciul publicului la acea expoziție. Cu executarea acestei lucrări a fost însărcinat președintele Reuniunii dl profesor Dimitrie Comșa.

Mai bine de doi ani de zile a lucrat dsa la această publicațiune, în sfârșit săptămâna trecută ne-a dat-o gata. Astăzi publicistica română are un product de care n'a mai avut, o decorare a saloanelor noastre, o oglindă a geniului țeranelor române, care arată lumei întregi talentul ei artistic și probează tuturor superioritatea rasei noastre.

Profundă recunoștință Reuniunii agricole române din Sibiiu pentru aceasta întreprindere măreață! Omagele noastre vrednicului președinte dl profesor Dimitrie Comșa care a executat atât de admirabil marea însărcinare ce i s'a dat.

Acum e rândul publicului să-și facă datoria, sprijinind cu căldură aceasta întreprindere. Ea se impune tuturor. De aceea nu poate să lipsească din nici o familie cultă românească.

Drept informațiuni amănunțite, reproducem următorul avis:

Înștiințare și apel.

Pe 40 tabele (cartoane), $41\frac{1}{32}$ etm. mari, colorate splendid și la fel cu originalele țerânești, mai toate vechi și în parte străvechi, „Albumul artistic” arată minunățiile datorite acului și războiului românesc, minunății ca și care mai pitorești, mai mândre, mai ademenitoare, nicăiri și la nici un alt popor n'au existat.

Reprezentate sunt, prin 284 broderii (cusături) și țesături alese, 20 comitate cu peste 100 comune.

Această lucrare, cu adevărat monumentală și în acelaș timp națională, întrunește, în acelaș mănunchiu artistic, lamura ornamenticeii noastre casnice de pe întreg teritoriul Ungariei locuit de români.

Textul esplicativ „Cuvânt înainte” formează o broșură, în mărimea tabelelor, de 40 pagini, între cari nu mai puțin de 25 pagini cu numiri și expresii culese din graiul țerănimii, numiri atât de interesante și instructive.

Drept învâliș aevea superb și neaș românesc servește o mapă (scoartă), care singură a reclamat spese de vre-o 3200 cor.

Un tioc de carton servește ca adăpost.

Calculând executarea tabelelor în colorii și textul și ajustarea și anunțurile, colorate și ele, opul întreg se vine cu peste 13.000 cor., pe lângă că autorul, dl Dimitrie Comșa, a cheltuit, ani întregi, zel și abnegație și trudă fără preget.

Rândul e acum la inteligența noastră de pretutindenea, ca să întrevină cu sprijinul seu, bănese și moral, cumpărând pe întrecute și îndemnând marile publice, române și străine, să cumpere albumele, făptuite cu grele jertfe, în cinstea și servițiul neamului întreg.

Binevenit va fi „Albumul artistic” cu deosebire pentru ateliere și școale artistice și industriale, pentru biblioteci, muzee și reuniuni culturale, pentru industria casnică și lucrul de mână, etc.

Pictorii și toți închinătorii artelor plastice, măestri și diletanți, vor găsi în ornamentica populară, depusă în albume, un izvor nesecat de inspirații și motive românești.

Și nici că s'ar putea cadou național mai falnic și ademenitor, cu deosebire acum, de ziua Nașterii-Domnului și Anului-nou, cu ocazia serbării numelui, când cu premiarea fiitorilor artiști, etc.

Școalele populare mai de seamă și familiile fruntașe, cuvânt au și ele a-și procura „Albumul artistic”.

De teama speselor și așa foarte mari pentru o reuniune săracă ca a noastră, ediția „Albumului artistic” a trebuit mărginită la esemplare nu tocmai multe. Se recomandă deci procurarea în grabă.

Pe seama colecțiilor descrise în „Cuvântul înainte”, comitetul agricol continuă cu stringerea de obiecte vechi și străvechi. Acei cari ar dori să contribuie gratuit asemenea obiecte, înzestrate firește cu numiri și expresii țerânești în regulă, sunt rugați a le trimite, nefrancate, la adresa: Dlui D. Comșa, președintele reuniunii agricole române în Sibiiu-Nagyszeben. Binevenite vor fi cu deosebire: broderii (cusături) și țesături străvechi, fie ori cât de zdrențuite, de asemenea broboade, brâne, furci de tors înrestate, vase foarte vechi etc.

Pentru răspândirea mândrului „Album artistic” în cercuri largi, un bun și nimerit mijloc este punerea acestui „Prospect” în circulație, între amiei și cunoscuți.

Condițiile procurării.

Prețul unui esemplar, cu mapă și tioc, e stabilit pentru Austro-ungaria cu 56 coroane = 28 fl., pentru străinătate cu 60 lei (= franci) resp. 48 mărci (germane).

Reduceri de preț nu se pot încuviința.

Greutatea unui album fiind de peste $3\frac{1}{2}$ kilog., speșele de expediție fac 1 cor. și resp. taxa vamală.

Dacă întreg prețul se acuită de mainainte, expediția urmează franco. De unde nu, speșele expediției cad în sarcina cumpărătorului.

Se recomandă deci acuitarea de mainainte a prețului întreg, prin asignație postală resp. expediția se face cu rambursă.

Plătirea în rate se admite numai în și pentru Ungaria, nu și pentru străinătate. Plătirea urmează a se face în trei rate, cu prețul urcat de 60 cor. = 30 fl. cum și speșele de expediție.

Rata dintiu e statorită, de esemplar. cu 30 cor. iar celelalte două rate cu câte 15 cor.

Rata dintiu se incasează prin asignație postală,

eventual rambursă, sau și direct când cu luarea în primire, iar celelalte două rate în termeni de câte 1 lună. Dacă plata n'ar urmă până la termen, încasarea se va îndeplini prin mandat poștal.

Credit pentru rata dintiu nu se acordă și cu atât mai puțin pentru suma întreagă.

Cumpărarea în rate se consideră ca fiind efectuată și valabilă, numai dacă a premers, deodată cu acuitarea ratei dintiu, umplerea și subscrierea cu mâna proprie și apoi retrimiteră la adresa comitetului agricol a biletului de comandă.

Librarilor și colectanților se acordă proviziunea cuvenită, conform invoelii în scris.

Prospecte cu asignații și bilete de comandă se trimit, la cerere, ori și cui.

Comande primește și eșeută:

Comitetul reuniunii agricole române
în Sibiiu-Nagyszeben.

Moș-Crăciun.

Moș-Crăciun cu barba spumă

A sosit la noi în sat;

Pe copii i-a adunat

Lângă sobă și le spune

Povești vechi și vorbe bune:

La tot insul câte-o glumă.

Și mângâie rând pe rând

Pe fetițe, pe flăcăi

Și-i descoase: „dragii mei,

Ce voinic, aici în sat,

Mai remase ne'nsurat?

Și de nunt' aveți vre-un gând?"

Moș-Crăciun ar vrea să fie

Peșitori și nunți în sat,

Că de aia a lăsat

Dumnezeu băeți și fete.

„Ci însoară-te, băete,

De-ți vreau reu, să-mi fie mie”.

Cu bătrânii stă la sfat

Și-i întreabă de-ale gurii.

Dinspre partea beuturii

Cum o duc? Au vinuri bune?

Și... de-ar fi cu iertăciune,

Purcelașul l-au tăiat?

I. Pătrășeoiu.

LITERATURĂ.

Dicționarul lunei latine. Dl Angelo de Gubernatis, profesor la universitate în Roma și cunoscut florumân, având de gând a publică în cursul anului 1905 un dicționar internațional al scriitorilor contemporani ai lunei latine („Dictionnaire international des écrivains contemporains du monde latin”), se

adresează presei și bărbaților de școală spre a-i ușura această sarcină. Toți aceia, cari indiferent în ce țară ar fi, s'au ocupat de vechii scriitori și de monumentele latine, de limbile și literaturile romane, de arta și folklorul Latinilor, de istoria și civilizațiunea popoarelor latine, poeții, romancierii, publiciștii (bărbați și femei), cari au făcut obiect al studiilor lor lumea latină, vor trebui — zice dl Gubernatis în apelul seu — să ocupe un loc de onoare în dicționarul seu. Notele bio- și bibliografice vor trebui să se restrângă la faptele esențiale. Toți scriitorii latini sau streini latinisanți să trimită notele a mintite pe adresa autorului la Roma. La apel este anexat un tablou de informațiuni și un coupon de subscripție. Dicționarul va costă 25 franci. Întreprinderea dlui de Gubernatis merită să fie sprijinită și este interesul nostru ca scriitorii, poeții, folkloriștii etc. români să fie cât mai bine reprezentați în dicționarul dlui Gubernatis.

Anuarul seminarului român din Lipsca. A apărut al unsprezecele anuar al institutului pentru limba română din Lipsca condus de profesorul dr. Gustav Weigand. (Elfter Jahrsbericht des Instituts für Rumänische Sprache zu Leipzig. Herausgegeben von dem Leiter des Instituts prof. dr. Gustav Weigand.) Ca toate anuarele ale acestui institut, astfel și acesta cuprinde lucrări de înaltă valoare științifică. Au colaborat dnii: dr. Sextil Pușcariu, I. Weigand, Alexandru Bogdan, Kurt Schreyer. Oamenii de specialitate vor avea multă plăcere cetind aceste pagine de știință filologică și vor aduce meritate omagii dlui profesor dr. Gustav Weigand. În comisiune la Iohann Ambrosius Barth, Leipzig. Prețul 8 marce.

Versuri religioase și morale. Sub titlul acesta preotul George Simu, cunoscut din publicațiunile dela Gherla, a publicat „cu înalta aprobare a Prea Veneratului Conzistoriu mitropolitan din Blaj” un volumaș de versuri. Cu toată aprobarea conzistorială, versurile aceste sunt la un nivel foarte primitiv, care se numește proză rimată. De aceea nu știm ce caută în frunte portretul autorului, cu atât mai puțin înțelegem rostul pentru care ni se dă și portretul editorului Ioan Baci, care — de altfel — dimpreună cu autorul sunt doi preoți foarte vrednici.

Frunze de laur. Sub titlul acesta dl Ion Baptist Boiu, fiul repausatului Zacharia Boiu, a publicat în o broșură inspirațiunile poetice ale părintelui seu scrise sub impresiunea evenimentelor din războiul russo-româno-turc din 1877—1878. De sigur a făcut plăcere numeroșilor stimători ai repausatului. Prețul 50 bani.

Carte de școală. A apărut la Arad, în editura librăriei Petru Simțion „Limba maghiară” manual pentru elevii școalelor populare române, de Iuliu Groșorean învățător în Galșa și Iosif Moldovan învățător în Arad. Prețul 50 fileri.

Carte de rugăciuni și cântări bisericești. Sub titlul acesta dl dr. Petru Barbu, profesor la institutul teologic-pedagogic din Caransebeș, a scos la lumină acolo o lucrare de mult dorită, o carte de rugăciuni și cântări bisericești, cu ilustrațiuni. De vânzare în librăria dieezană din Caransebeș

Dar de Crăciun. Sub titlul acesta dl Iosif Stanca a tipărit la Arad o broșurică de versuri. Prețul 10 fileri.

Ziaristic. „Activitatea” din Orăștie a încetat să mai apară în anul acesta.

TEATRU și MUZICĂ.

Concert în Lugoj. Reuniunea română de cânt și muzică din Lugoj a aranjat în ajunul anului nou concert sub conducerea dlui dirigent Ioan Vidu în pavilionul otelului „Concordia”, predându-se compoziții de Kiriac, Vidu, Schubert și Caudella. A fost și o declamație de V. Alecsandri. În fine dans.

Teatru românesc în Sebeșul-săsesc. Reprezentația teatrală a dlui Z. Bârsan, anunțată pentru 26 novembre, neputându-se țineea atunci, s'a dat în Sebeșul-săsesc a doua zi de Crăciun, tot cu programa vechiă și anume: „Jean-Marie” dramă într'un act, Declamații și „Bacalaureata” comedie într'un act, localizată din franțuzește de N. Țincu. Afară de dl Bârsan au mai jucat dsoara Mărioara Muntean și dl Ambrosiu Tătaru. După teatru dans.

Concert în Brașov. Reuniunea română de cântări din Brașov a dat acolo înainte de Crăciun un concert, care a reușit escelent. Programul bogat, în care compozițiile populare au ocupat un loc de frunte, a fost interpretat, sub conducerea dlui G. Dima, admirabil. Atât corul, cât și solistele, dnele Maria G. Dima, E. Ciureu, dsoara Miți Baiulescu și dnii I. Murăroiu și N. Oancea au fost mult aplaudați.

Concert în Almașul-mare. Tinerimea română țerânească din comuna Almașul-mare, comitatul Clujului, a dat, sub conducerea harnicului învățător Vasilie Idu, un concert și reprezentație teatrală care a reușit foarte bine. Au luat parte cam trei sute de persoane, printre cari și câțiva țerani unguri, familii române din partea locului și din împregiurime. Numai sala, ci și coridorul și curtea au fost înțesate de ascultători. Corul a cântat foarte bine, mai ales piesa „Pe crengi de soc”. S'au jucat piesele „Sărăcie lucie” de Iosif Vulcan, „Păcate” și „Otrava de hârciog” de Anton Pap.

O nouă lucrare a Carmen Sylvei. Regina Elisabeta a terminat libretul unei opere, al cărei text a fost pus în muzică de cunoscutul muzicant italian Antonio Francesco Carbonieri din Modena. Noua lucrare a Carmen Sylvei va fi editată de un mare institut muzical din Lipsca.

Preseara de Sân-Văsiu în Caransebeș. Societatea română de cântări și muzică din Caransebeș a dat în seara de Sân-Văsiu un concert și reprezentație teatrală în sala mare a otelului „Pomul verde”. S'au cântat compoziții de Vidu, Gosdigiani-Vidu și I. Mureșianu; apoi s'a jucat piesa „Trei doctori” comedie localizată de dna Virginia A. Vlaicu. După teatru dans.

Concert și teatru în Șeitin. Corul vocal gr. cat. din Șeitin, comitatul Cenad, a dat a doua zi de Crăciun concert de cântări și declamațiuni, după care s'a reprezentat „Zăpăciții” comedie într'un act de A. Kotzebue. Apoi dans.

Concert și teatru în Seliște. Corpul învățătoresc dela școala gr. or. din Seliște a aranjat a doua zi de Crăciun concert și reprezentație teatrală în sala festivă a școalei. Corul a cântat compoziții de Crișan, Popovici și Porumbescu. S'a jucat „Ion Păpușarul” cântecel comic de V. Alecsandri și „Scara măței” operetă într'un act asemenea de Alecsandri. Dans.

Concert și teatru în Bozovici. Corul vocal bisericesc gr. or. român din Bozovici a dat a doua zi de Crăciun concert și reprezentație teatrală. S'au cântat compoziții de Lugojan, Dima și Vidu. S'a jucat „Arvinte și Pepelea” vodvil într'un act de V. Alecsandri. În fine dans.

Teatru românesc în Sibiu. Dl Z. Bârsan, burșierul Societății pentru fond de teatru român, va da la 20 ianuarie o reprezentație teatrală în Sibiu cu concursul mai multor diletanți de acolo.

„Armonia”, societate pentru cultivarea și răspândirea muzicii naționale în Bucovina, în Cernăuți, ș-a constituit biuroul astfel: Președinte: Tudor cav. de Flondor, proprietar mare și deputat; vicepreședinte: Teodor Bujor, director la liceu; secretar: dr. Emilian Slușanschi, auscultant; casar: Dionisiu Dașchevici, funcționar comunal; bibliotecar: Nistor Hudema, student în științe; econom: Mihaiu Piteiu, învățător superior; controlori: Ștefan Scalat, practicant în concept și George Bărto, absolvent al facultății de drept; aranșori: Dimitrie Țurcan, asistent silvic și Constantin Șandru, student în științe; membri: dr. Nicu Cotlarciuc bibliotecar la universitate, Victor Tomașciuc pract. la trib. și Numitor Litviniuc, absolvent al facultății de drept.

Corurile bisericesti din România. Sfântul Sinod al României a luat dispoziția de a stabili și a publica cântările corale într'un repertoriu, care se vor executa la toate bisericile din țară cari au coruri. Măsura aceasta s'a luat pentru a pune capăt la tot felul de compoziții nepotrivite muzicii orientale, cari se cântă în diverse biserici.

Anunț muzical. Subsemnatul imi iau voie a aduce la cunoștința corurilor vocale, că voi pune în curând sub presă un nou op muzical intitulat „Romana”, cadril național cântat, compus din melodii populare de dans, cu text potrivit. Melodiile, cari sunt culese și textul scris de Iacob Mureșianu-Tatăl și pus pe note de Ștefan Emilian, le-am armonizat pentru cor de 4 voci bărbătești, cu soli și cor mixt. Acest op, ce se estinde pe 26 pagini, va costă 4 coroane. Cei ce doresc a avea acest op, sunt rugați a se adresă la autor în Tievaniul mare, u. p. Oravieța-Kákova, Krassó-Szörény m. *Iuliu Birou*, învățător.

Concert și teatru în Recița-montană. Reuniunea română de cânt și muzică din Recița-montană a aranjat a doua zi de Crăciun concert și reprezentație teatrală. Corul mixt a cântat compoziții de Vidu, Costescu și Musicesu. S'a jucat „Balul mortului” comedie într'un act de V. A. Urechia. În fine dans.

Teatru în Sighișoara. Tinerimea a aranjat a doua zi de Crăciun o reprezentație teatrală. S'a jucat „Sâmbăta morților” dramă localizată de dl T. V. Păcățianu. După teatru dans.

Concert și teatru în Deliblata. Corul vocal român din Deliblata a aranjat a doua zi de Crăciun concert și teatru. S'a cântat și declamat și s'a jucat „Arvinte și Pepelea” comedie într'un act de V. Alecsandri.

Teatru românesc în Brașov. Societatea „Lumina” a sodalilor români din Brașov a aranjat în prima seară de Crăciun un concert cu cântări și declamație. Apoi s'a jucat „Pălăria ciasornicarului” comedie într'un act de A. G. N. În fine dans.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Fondul dr. Iosif Hodoș. Adunarea dela Brad a Societății pentru fond de teatru român a produs acolo și un nou fond școlar. Sub impresiunea panegricului pronunțat de președintele Iosif Vulcan în memoria lui dr. Iosif Hodoș, noul și harnicul director al gimnaziului dl dr. *P. Opriș* a propus în prima ședință a corpului profesoral înființarea unui nou fond cultural, cu numele de „fondul dr. Iosif Hodoș”. Corpul profesoral a primit cu bucurie propunerea, fondul s'a înființat și consistoriul din Sibiu a aprobat înființarea. Noul fond se va întrebuiți în prima linie pentru a da ajutor profesorilor dela acest institut, cari vor tipări vr'un manual, vr'o carte bună pentru instrucțiune, vr'o scriere de valoare literară, vr'o prelegere publică ori disertațiune, pe care corpul didactic o va afla vrednică de a fi publicată în anuarul institutului. În a doua linie fondul se va întrebuiți și pentru a da ajutor profesorilor cari vor face excursiuni științifice și pentru a se recrea. Fondul se sporește prin contribuiri de bunăvoie, prin donațiuni și legate. Fondul se va inactiva îndată ce capitalul se va urca la 2000 cor. Cu Dumnezeu înainte!

Prelegeri publice populare în Brașov. Profesorii și alți intelectuali din Brașov au început acolo o serie de prelegeri populare, în sala de fizică a gimnaziului gr. or. român. Prima prelegere a reușit foarte bine. Cu asta ocaziune profesorul Aurel Ciorțea a prezintat publicului, cu ajutorul skioptikonului, e seri tablouri bine reușite.

Profesor la Brașov. Consistoriul gr. or. român din Sibiu a confirmat pe dl I. Pricu în calitate sa de profesor ordinar definitiv la școala superioară gr. or. română de comerț din Brașov.

Promoțiuni. Dl *Iuliu Florian*, capelan gr. cat. în Cluj și redactorul răspunzător al ziarului „Revașul”, a fost promovat la universitatea din Viena doctor în teologie. — Dl *Teofil Tanco* a fost promovat la universitatea din Budapesta doctor în medicină.

Societatea academică Carmen Sylva din Graț s-a constituit comitetul pe anul administrativ 1904—1905 astfel: președinte Alesandru Dobrescu, stud. med., secretar Demetriu Coltău stud. acad. com., cassar și bibliotecar Ioan Slavu stud. med.

C E E N O U ?

Conferență electorală română în Sibiu. Dnii George Pop de Băsești și dr. Vasiliu Lucaciu au convocat la Sibiu pe 10 ianuarie n. o conferență electorală română. Conferența s'a și ținut sub prezidiul primului convocator și cu 78 voturi contra 12 a admis părăsirea pasivității și intrarea în activitate parlamentară, susținându-se programa din 1881, care se va revizui mai târziu. Apoi s'a ales un comitet electoral de 16 persoane și anume dnii: George Pop de Băsești, dr. Vasiliu Lucaciu, dr. Ales. Vaida-Voevod, dr. Teodor Mihali, dr. Ioan Suciu, dr. Nicolae Comșa, dr. Aurel Lazar, dr. Aurel Vlad, dr. Aurel Cosma, dr. Izidor Pop, dr. Victor Bontescu, dr. Ioan Senchea, dr. Victor Onișor, Nicolae Ivan, dr. Ștefan C. Pop și Virgil Tomici. În ziua următoare, comitetul central a făcut următoarele candidări de deputați: George

Pop de Băsești la Cehul-Silvaniei, dr. Vasiliu Lucaciu Lăpușul-ungurese și Radna, dr. Alex. Vaida-Voevod Ighiu, dr. Teodor Mihali Ileanda-mare, dr. Aurel Vlad Dobra și Deva, dr. Ioan Kerekes Ielodul-mare, dr. Teofil Dragoș Șomeuta-mare, dr. Nicolau Comșa Cristian, dr. Iuliu Maniu Vințul-de-jos, dr. Ioan Suciu Boroșineu, Petru Truța Iosășel, I. Russu Șirianu Chișineu, dr. Ștefan C. Pop Șiria, dr. Ioan Senchea Făgăraș, dr. Octavian Vasu Arpașul-de-jos, Vasilie Damian Baia-de-Criș, dr. Gavril Suciu Hațeg, dr. Ioan Mișu sau dr. V. Bontescu Orăștie, Coriolan Bredicean Făget, Ioan Pepa Ritberg, dr. Vasilie Fodor Trăscău, dr. Aurel Cosma Oena Sibiiului, dr. Andreiu Doboși Aranyos Medgyes.

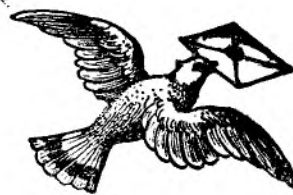
Fondul Iancu. „Telegraful” serie: „După cum suntem informați, prezidiul Asociației a primit încunoștiințare dela ministerul de interne, că banii adunați pentru ridicarea unui monument la mormântul lui Iancu și confiscăți la timpul seu, poate să-i ridice la cassa oficiului de dare din Sibiu, având să-i folosească spre scopurile școalei civile de fete, susținute din partea Asociațiunii.

Conferențele la Ateneul Român din București au început la 16/29 decembre și se continuă în fiecare duminică și joi seara. Conferențarii sunt dnii: Gr. G. Tocilescu, Haralamb G. Lecca, A. Teodor, Ilie Barbulescu, Th. D. Speranță, Mihail G. Holban, I. Livescu, dna Smara și alții.

Noi advocați români. Dl dr. *Toma Ienciu* s-a deschis cancelăria advocațională în Pui. — Dl dr. *Coriolan Steer* a făcut la tabla regească din Mureș-Oșorhei cenzură de avocat.

Au murit: *Eufrosina Axentie Sever*, consoarta dlui Ioan Axentie Sever, în Brașov, la 26/29 decembre, în etate de 61 ani; — *Floare Popovici* n. Albulescu, soția dlui George Popovici, paroc gr. or. în Clicișoara, mama dlor dr. George Popovici și dr. Iosif Popovici, la 9 ianuarie, în etate de 66 ani; — *Sofia Ionașiu* n. Lorenty, în Caransebeș, la 7/20 decembre, în etate de 57 ani; — *Dimitrie Novac*, învățător pensionat, în Herendești, la 12 decembre, în etate de 69 ani.

Poșta redacției.

Dl N. V. în Constanța. Cu mirare vedem că ceea ce ne-ați trimis noue a apărut de odată și în „Cronica” din București. Ve rugăm ca în viitor ceea ce ne-ați destinat noue, să nu adresați și aiurea.

Elegie. Învață intiu bine românește și după ce ai reușit, lasă poezia altora.

Lucretia. Încercare primitivă din care nu apar semnele talentului literar.

Panciova. Nu îndreptăm, căci noi am șters rândurile acele ca să mai calmăm tabloul posomorit. Cele trimise pentru Crăciun și Anul nou n'au fost potrivite.

Avis abonaților noștri. Numerul acesta se trimite tuturor abonaților noștri de pân' acuma. Cei ce doresc să primească foaia și în viitor, binevoiască a răspunde abonamentul, căci noi numai cu abonamente plătite regulat putem susține foaia. Cei ce nu mai doresc să aibă foaia noastră, sunt rugați a ne înapoia numărul acesta, ca să le sistăm expedarea.

Proprietar, redactor răspunzător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ALDĂS NR. 14/296 b.)